

**Latin Amerika’da İslam’ı Seçenlerin
Dini Öğrenme ve Rehberlik Süreçleri, Şili Örneği**
In Latin America Religious Learning and Guidance Processes of Those
Who Choose Islam, The Case of Chile

Muhammed Emin ŞİMŞEK

Dr. Öğr. Üyesi, Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
İslami İlimler Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri ABD,
Dr. Instructor Member, Gaziantep Islamic Science and Technology University,
Faculty of Islamic Sciences, Department of Philosophy and Religion
muhammedemin.simsek@gibtu.edu.tr

ORCID: 0000-0002-8470-1060

DOI: 10.47424/tasavvur.1651932

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 5 Mart / March 2025

Kabul Tarihi / Date Accepted: 19 Mayıs / May 2025

Yayın Tarihi / Date Published: 30 Haziran / June 2025

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Haziran / June

Atıf / Citation: Şimşek, Muhammed Emin. “Latin Amerika’da İslam’ı Seçenlerin Dini Öğrenme ve Rehberlik Süreçleri, Şili Örneği”. *Tasavvur - Tekirdağ İlahiyat Dergisi* 11/1 (Haziran 2025): 103-138. <https://doi.org/10.47424/tasavvur.1651932>

İntihal: Bu makale, ithenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by ithenticate. No plagiarism detected.

web: <http://dergipark.gov.tr/tasavvur> | <mailto:ilahiyatdergi@nku.edu.tr>

Copyright © Published by Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi,
İlahiyat Fakültesi / Tekirdag Namık Kemal University, Faculty of
Theology, Tekirdag, 59100 Turkey.

CC BY-NC 4.0

Öz

Latin Amerika’daki Müslüman toplulukların varlığı, tarih boyunca çeşitli göç dalgalarıyla şekillenmiştir. Ancak son yıllarda Latin Amerika’da İslâm’ı kabul eden bireylerin sayısındaki artış, Müslümanlığı seçenlerin dinî öğrenme süreçleri, karşılaştıkları zorluklar, rehberlik ihtiyaçları ve bu rehberliğin nasıl sağlandığı gibi konuları önemli araştırma alanları haline getirmiştir. Geleneksel olarak İslâmi bir eğitim altyapısına sahip olmayan bu bölgede, yeni Müslümanların dinî bilgiye erişimi ve yeni kimliklerini inşa etme süreçleri ayrı bir önem taşımaktadır. Bu araştırma, Şili’de İslâm’ı kabul eden bireylerin dinî öğrenmelerini, bu süreçte karşılaştıkları eğitsel ve sosyal zorlukları ve dinî rehberlik mekanizmalarını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında Şili’de yaşayan 20 yeni Müslüman bireyle görüşmeler yapılmıştır. Bu kapsamda, bireylerin dinî bilgiye erişim kaynakları, geleneksel ve modern eğitim yöntemlerinin etkisi ve kitle iletişim araçlarının bu süreçteki rolü incelenmiştir. Bu çalışma, Latin Amerika’da yeni Müslüman olan bireylerin din eğitimi ve dinî rehberlik ihtiyaçlarını anlamaya yönelik teorik bir çerçeve sunmayı ve bu alanda daha etkin rehberlik mekanizmalarının geliştirilmesine katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, İslâm’a Geçiş, Dinî Rehberlik, Latin Amerika, Şili.

Abstract

The presence of Muslim communities in Latin America has been shaped by various waves of migration throughout history. However, in recent years, the increase in the number of individuals who have converted to İslâm in Latin America has made the topics such as “the religious learning process of new Muslims, the challenges they encounter, their need for religious guidance and how this guidance is provided” important areas of research. In this region, which does not traditionally have an İslâmic educational infrastructure, new Muslims' access to religious knowledge and the processes of constructing their new identities are of particular importance. This study aims to examine the religious education experiences of individuals who have converted to İslâm in Chile, the educational and social challenges they face in this process, and the

religious guidance mechanisms. The study was conducted using semi-structured interview technique, one of the qualitative research methods. Within the scope of the research, 20 new Muslims living in Chile were interviewed. In this context, the sources of access to religious knowledge, the impact of traditional and modern education methods, and the role of mass media in this process were analysed. This study aims to provide a theoretical framework for understanding the religious education and religious guidance needs of new Muslims in Latin America and to contribute to the development of more effective guidance mechanisms in this field.

Keywords: Religious Education, Conversion to Islâm, Religious guidance, Latin America, Chile.

Etik Beyan	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü, Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulundan (Karar tarihi: 12/08/2024; Karar No: 19) etik izin alınmıştır.
-------------------	---

Giriş

Müslümanların Latin Amerika'ya göçünün 10. yüzyıla kadar uzandığını¹ ileri süren görüşler olsa da 16. yüzyılda Endülüs'ten göç etmek zorunda kalan Müslümanların bölgeye yerleşmesi, tarihsel açıdan daha sağlam temellere dayanmaktadır.² Amerika'nın ve özellikle Latin Amerika'nın keşfiyle birlikte İspanyollar, büyük bir servet ve güç elde etmek amacıyla geniş topraklara sahip olmuş ve birçok fırsat yakalamıştır. Altın ve gümüş madenlerini işletmek için yoğun bir iş gücüne ihtiyaç duyduklarından hem yerli halkı köleleştirmiş hem de Afrika'dan köleler getirerek sahip oldukları geniş tarım arazilerinde çalıştırmak üzere köylüleri ve köleleri zorla istihdam etmiştir.³ Güney Amerika'ya getirilenlerden bir kısmı Hollandalılar tarafından Güneydoğu Asya'dan tarlalarda çalıştırılmak üzere getirilen Endonezyalı Müslümanlardır. Güney Amerika'ya bir diğer Müslüman göçü de İkinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında Suriye, Lübnan ve Filistin'den, 1948 yılında Yahudilerin İsrail devletini

¹ Ayşenur Albayrak, *Latin Amerika Müslümanları* (İstanbul: İnsamer, 2022), 3.

² Sefa Bulut - Daniela Uruña García, "İslâm in Latin America: Beginning and Continuation of a Migration", *İbn Haldûn Çalışmaları Dergisi* 6/2 (2021), 122.

³ Bulut - García, "İslâm in Latin America: Beginning and Continuation of a Migration", 124.

kurmaları sonrası yine Filistin'den olmuştur. Ayrıca Hindistan, Pakistan ve Bangladeş'ten de Müslümanlar Güney Amerika ülkelerine göç etmiştir.⁴

İspanya'nın kıtayı "Müslümanlardan temizleme" misyonu çerçevesinde kıtadaki Hristiyanlığın varlığını tarihsel kayıtlarla da sağlamlaştıracak verileri koruması ve fakat Müslümanlara ait olanları tahrip etmesi bahse konu tarihsel karmaşaya sebebiyet vermiştir.⁵ İspanyollar Müslümanların yeni dünyada herhangi bir izlerinin olmasını istememiş buna rağmen Müslümanlar yeni dünyaya illegal yollarla girmeye devam etmiştir.⁶

Bazı tarihçilere göre Müslümanların Latin Amerika'daki varlıklarının kökeni İspanyollar ile mücadeleden önceye ve hatta Portekiz ve İspanyol denizcilerin Amerika kıtasını keşfetmelerine kadar dayanmaktadır. Hatta Latin Amerika'nın keşfedilmesinin tarihsel arka planında 1492'de İsaabel ve Ferdinand'ın İber yarımadasında Hristiyanlığı başarıya ulaştırdıkları Müslümanlar ile savaşın yattığı ileri sürülmektedir.⁷ İslâm tarihçilerine göre Amerika kıtasının keşfedilmesinde Müslüman kâşifler önemli rol oynamıştır. Güney Amerika sahillerinde 800 yılına dayanan Arap paralarının bulunması ve Vasco da Gama'nın ünlü Müslüman astronom Ahmad B. Majid'e danıştığı iddiaları da bu tezi güçlendirmektedir.⁸ Venezuela kıyılarında keşfedilen bir gemi batığında çeşitli eşyalarla birlikte büyük bir kısmı 4. yüzyılda basılmış Roma paraları ve iki adet 8. yüzyıla ait Arap sikkesi bulunmuştur. Metal paralar üzerinden yapılan analizler, bu batığın Orta Çağ'a ait olduğunu ve Roma paralarının o dönemde hâlâ dolaşımında olduğunu göstermektedir. Büyük olasılıkla Kuzey Afrikalı Müslümanlara ait olan bu gemi, 800'lü yıllarda Atlantik Okyanusu'nu geçmeye çalışırken sulara gömülmüştür. Söz konusu bilgi, İslâm dünyasından haritacı ve kâşiflerin okyanus ötesine yaptığı yolculuklara dair aktardığı rivayetlere yeni

⁴ Halid Selman, "Güney Amerika Ülkelerinde İslâm ve Müslümanlar I", *EskiYeni* 10 (25 Eylül 2008), 92-93.

⁵ Joel M. Cruz, *The Histories of the Latin American Church: A Handbook* (Minneapolis: Fortress Press, 2014), 17.

⁶ Rafael Guevara Bazan, "Muslim Immigration to Spanish America", *The Muslim World* 56/3 (1966), 176-177.

⁷ Arthur Helps, *The Spanish Conquest in America and Its Relations to The History of Slavery and to The Government of Colonies* (New York: Harper&Brothers Publishers, 1856), 177-199.

⁸ Albayrak, *Latin Amerika Müslümanları*, 2.

bir boyut kazandırmıştır.⁹

Latin Amerika, yani eski İspanyol ve Portekiz sömürgeleri olan Amerika ülkeleri grubu, dünya genelinde Müslümanların en düşük oranda yaşadığı yerlerden biridir. Resmî nüfus sayımlarımda Müslümanların bölge ülkelerindeki oranıyla ilgili veriler açıklanmadığı için genellikle anketler ve Müslüman organizasyonların açıkladığı istatistikler temel alınarak bölgedeki Müslüman sayısı hakkında çıkarımlar yapılmaktadır. Bu sayılar bir kesinlik arz etmese de 650 milyon nüfuslu bölgede Müslümanların sayısının yaklaşık 6 milyon olduğu tahmin edilmektedir.¹⁰

Güney Amerika’da Müslümanların varlığının arttığını Hernan Taboada şu şekilde dile getirmiştir:

“Yaygın bir görüşe göre, İslâm dünyada en hızlı büyüyen din: sadece diaspora toplulukları yeniden İslâmlaşmakla kalmıyor, aynı zamanda din değiştirme Afrika, Avrupa ve Kuzey Amerika’da Hristiyanlığa karşı yarışı kazanıyor ve önümüzdeki on yıllarda taraftar açısından bir numaralı din haline geliyor.”¹¹

Osmanlı İmparatorluğu’nun gerileme ve çöküş döneminde savaşlar, toprak kayıpları siyasi, ekonomik, dinî ve kültürel sorunlar imparatorluk içerisinde “Göç sorunu” olarak adlandırılabilir yeni bir sorunu ortaya çıkarmıştır. Bunun sonucunda Osmanlı’nın kaybettiği bölge Müslümanlarının önemli bir kısmı Anadolu’ya göç ederken, Osmanlı’da gerçekleşen siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlar da Osmanlı toprakları dışına göçün oluşmasına sebep olmuştur.¹² Osmanlı İmparatorluğu içerisinde Şam Vilâleti olarak isimlendirilen Suriye, Lübnan, Filistin ve Ürdün topraklarını içerisinde bulunduran bölge güç mücadeleleri, sürekli yönetici değişimleri, Osmanlı’da gerçekleşen ıslahat ve reformların, sorunların çözümüne katkı sağlayamaması toplumsal huzursuzluğa neden olmuştur. Bu huzursuzluk sonucunda bölgedeki demografik yapı

⁹ Metin Zengin, “Afrikalıların ve Müslümanların, Columbus’tan Önce, Amerika’yı Keşfi”, *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 7/1 (30 Mart 2020), 578.

¹⁰ Albayrak, *Latin Amerika Müslümanları*, 1.

¹¹ Hernan Taboada, “El İslâm en América Latina: del siglo XX al XXI”, *Universidad Nacional Autónoma de México*, (2010), 27.

¹² Fatih Fuat Tuncer - Metin Zengin, “Unutulan Göçmenler El Turcolar: Osmanlı Dönemi Suriye Bölgesinden Latin Amerika’ya Yapılan Göçler ve Etkileri”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13/70 (2020), 306.

bozulmuş; Osmanlı'nın diğer bölgelerinden Bilâdü's-Şâm'a ve buradan da Avrupa'ya ve Amerika kıtasına göçler gerçekleşmiştir.¹³ 19. yüzyılın ilk yarısından başlayıp Osmanlı İmparatorluğu'nun dağılmasına kadar devam eden bu göçler, sonrasında da devam etmiştir.¹⁴ Göç edenlerin çoğunluğu Hristiyan Araplardan oluşurken Müslümanların Yahudilerin, Ermenilerin ve Dürzilerin de Latin Amerika'ya göç ettiği bilinmektedir.¹⁵ Bu göçmenlerden Türk, Suriyeli ve Lübnanlı Osmanlı vatandaşları Arjantin, Brezilya gibi Latin ülkelerini daha fazla tercih ederlerken, Filistinli vatandaşlar ise çoğunlukla Şili'ye göçü tercih etmiştir.¹⁶

Osmanlı Devleti ile Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilk resmî ilişkiler, bu bölgedeki sömürgelerin bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından gelişmeye başlamıştır. Ancak Osmanlıların Amerika kıtası hakkındaki bilgilerinin çok daha erken dönemlere dayandığı söylenebilir. Nitekim Osmanlılar kıtanın keşfiyle birlikte bu yeni topraklardan haberdar olmuştur. Özellikle, Piri Reis'in keşiften yaklaşık 21 yıl sonra çizdiği ve Güney Amerika kıyılarını büyük bir doğrulukla tasvir eden dünya haritası, Osmanlı'nın yeni kıtanın varlığını bildiğinin önemli bir kanıtı olarak değerlendirilmektedir.¹⁷ 19. yüzyıl, Osmanlı ve Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkiler açısından hem nüfus hareketliliği hem de diplomatik ilişkiler açısından dönüm noktası olmuştur.¹⁸

Latinler Osmanlı'dan gelen göçmenlere karşı başlangıçta olumsuz bir tutum sergilenmiştir. Osmanlı göçmenleri arasında çoğunluğu oluşturan ve genellikle ticaretle uğraşan Araplar, ilk göç dalgasının ardından, din farkı gözetilmeksizin Latin Amerika'da istenmeyen göçmenler olmuştur. Arap göçmenlere yönelik bu olumsuz bakış açısı, Brezilya, Şili ve Arjantin'de yayımlanan

¹³ Bulut - Garcia, "İslâm in Latin America: Beginning and Continuation of a Migration", 122.

¹⁴ Lilly Balloffet, "Syrian Refugees in Latin America: Diaspora Communities as Interlocutors", *Lasaforum* XLVII/I (2016), 10-12.

¹⁵ Tuncer - Zengin, "Unutulan Göçmenler El Turcolar: Osmanlı Dönemi Suriye Bölgesinden Latin Amerika'ya Yapılan Göçler ve Etkileri", 305.

¹⁶ Kazım Baycar, "Küresel Göç Çağında Osmanlı Transatlantik Göçleri ve Sebepleri (1870-1914)", *Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 21/40 (2016), 12.

¹⁷ Murat Zelan, *Türkiye'nin Yumuşak Gücünün Tarihsel Bağlamda Değerlendirilmesi: Latin Amerika Örneği* (Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2021), 48.

¹⁸ Zelan, *Türkiye'nin Yumuşak Gücünün Tarihsel Bağlamda Değerlendirilmesi: Latin Amerika Örneği*, 52.

gazetelerde de kendini göstermiştir.¹⁹

Şili’de 5.000 civarında Müslüman olduğu tahmin edilmektedir. 1956 yılında Suriye, Filistin ve Lübnan’dan Şili’ye çok miktarda Müslüman göç etmiş ve bunlar Müslüman Toplumu Birliği’ni kurmuştur.²⁰ Şili’ye gelen Filistinli Müslümanlar, zamanla örgütlenerek toplumsal bir bütün oluşturmuş, çeşitli vakıf ve dernekler kurarak Müslüman kimliğini koruma yoluna gitmiştir.²¹ Yerel cami veya kültür merkezlerinde Kur’an dersleri, Arapça öğrenme ve fıkıh seminerleri düzenlenmektedir. Şili’deki Centro Cultural Islámico de Santiago’da, kadınlar için özel dinî eğitim programları düzenlenmektedir.²² Şili Müslümanları, bu programları Diyanet İşleri Başkanlığı gibi uluslararası kuruluşlarla iş birliği yaparak eğitim programları düzenlemektedir.²³

Müslüman göçmenler, Latin Amerika’nın mimarisi, mutfağı, dili ve sanatı üzerinde de etkili olmuştur. Özellikle Endülüs’ten gelen Müslümanlar, Latin Amerika’daki çeşitli yapılarda görülen Arap mimari öğelerinin benimsenmesini sağlamıştır. Bunun yanı sıra, mutfak kültüründe de özellikle Brezilya ve Arjantin’de Arap kökenli yemeklerin yaygınlaştığı görülmektedir. Müslüman göçmenlerin etkisiyle Arap mutfağından yemekler, bölge ülkelerinin gastronomik kimliğinin bir parçası haline gelmiştir.

1980’li yıllarda Avrupa ve Amerika’daki üniversitelere eğitim için giden bazı Latin Amerikalı öğrenciler, Müslüman öğrencilerin tebliğ faaliyetleri sayesinde İslâm’ı kabul etmiş ve ülkelere döndüklerinde çeşitli İslâmi faaliyetler başlatmıştır. Kimliklerini koruyan göçmen Müslümanlar, özellikle yeni Müslüman olmuş gençlerle birlikte hareket ederek Güney Amerika ülkelerinde birçok

¹⁹ Tuncer - Zengin, “Unutulan Göçmenler El Turcolar: Osmanlı Dönemi Suriye Bölgesinden Latin Amerika’ya Yapılan Göçler ve Etkileri”, 310.

²⁰ Halid Selman, “Güney Amerika Ülkelerinde İslâm ve Müslümanlar II”, *Eskişeyi* 11 (19 Aralık 2008), 95-96.

²¹ Bulut - Garcia, “İslâm in Latin America: Beginning and Continuation of a Migration”, 122.

²² Nigar Asgarova, “İslâm in Latin America: The Rise, Challenges and Current Situation”, *Bilim ve Teknoloji Tarihi Din ve Mezhepler Tarihi Kültür ve Medeniyetler Tarihi* (XVIII. Türk Tarih Kongresi IV. Cilt, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2018), 165-176.

²³ Houssain Kettani, “Muslim Population in the Americas: 1950 – 2020”, *International Journal of Environmental Science and Development* 1/2 (2010), 127-134.

İslâmi teşkilat kurmuş, camiler ve okullar açmıştır.²⁴

Latin Amerika halkları ile Müslüman topluluğun bazı ortak sosyo-politik duruşlara sahip olmaları Müslümanların kıta halkı ile uyumlu yaşamasının temel sebebini teşkil etmektedir. Bununla birlikte ABD politikalarına yönelik hoşnutsuzluk, uluslararası politikaya dair ortak çıkarlar da bu noktada sıralanabilecek unsurlardandır.²⁵ Müslümanlarla Latinlerin kültürel olarak ortak yaşayabileceklerini Taboada şu şekilde dile getirmektedir:

*"Ektopik büyümesi oldukça istisnai olsa da Latin Amerika İslâmı, Protestanlığın ve daha yakın zamanda Asya kökenli diğer tarikatların aldığı kendine özgü biçimlerden bağımsız değildir. Başlangıçta geleneklerimize yabancı olmakla eleştirilen ve yabancı çıkarlar için bir araç olarak görülen bu inançların güçlü bir şekilde yerleşmesi, bu kıtada alışık olduğumuz yaratıcı sentezlerin bir başka örneğini sunabilecek güçlü köklere sahip bir İslâm olasılığını düşündürmektedir."*²⁶

Latin Amerika'daki Müslüman varlığı tarihsel süreç içerisinde farklı göç dalgalarıyla şekillenirken, günümüzde bölge halkları arasında İslâm'a yönelen bireylerin sayısının arttığı gözlemlenmektedir. Ancak, Müslüman olan Latinlerin yeni dinî kimliklerini benimsemeleri ve İslâm'ı öğrenmeleri, belirli zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu bireyler, İslâm'ı öğrenme sürecinde kaynaklara erişim, dinî bilgiye ulaşma yöntemleri, toplum içinde kabul görme ve dinî kimliklerini muhafaza etme gibi konularda çeşitli engellerle karşılaşmaktadır.

Latin Amerika'da İslâm'ı seçen bireylerin çoğunlukla İslâmi eğitim geleceğine sahip olmayan toplumlarda yaşaması, onların dinî öğrenme sürecini zorlaştıran temel etkenlerden biridir. Camilerin ve dinî eğitim veren kurumların sayısının az olması, nitelikli din eğitimi alabilecekleri kaynakların sınırlı oluşu ve dinî rehberlik eksikliği, yeni Müslümanlar için bir eksikliğe sebep olmaktadır. Bu noktada, dinî bilgi edinme süreçlerinde hangi metotları kullandıkları, rehberlik hizmetlerine ne derece ulaşabildikleri, kitle iletişim araçlarından dinî bilgi elde edip edemedikleri gibi sorular önem kazanmaktadır.

²⁴ Selman, "Güney Amerika Ülkelerinde İslâm ve Müslümanlar I", 92-93.

²⁵ Yasin Avcı, "Latin Amerika'da Müslüman Varlığı: Tarihsel Süreç ve Mevcut Durum", *Dünya Siyasetinde Latin Amerika* (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2017), 407-432.

²⁶ Taboada, "El İslâm en América Latina: del siglo XX al XXI", 28.

Çalışmamız, Latin Amerika’da İslâm’ı kabul eden bireylerin dinî öğrenme süreçlerine, bu süreçte karşılaştıkları zorluklara ve ihtiyaç duydukları rehberlik hizmetlerine odaklanmaktadır. Ayrıca, geleneksel ve modern eğitim araçlarının, özellikle dijital medya ve kitle iletişim kanallarının, bu süreçte nasıl katkı sağladığını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, Latin Amerika’daki Müslüman toplulukların din eğitimi perspektifinden ele alınması, onların eğitim ve kimlik inşa süreçlerine dair önemli ipuçları sunacaktır.

Bu çalışma, Latin Amerika’daki yeni Müslümanların din eğitimi süreçlerini analiz ederek hem bireysel hem de kurumsal düzeyde dinî rehberliğin nasıl sağlanabileceğine dair öneriler geliştirmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda, bölgedeki Müslüman toplulukların din eğitimi bağlamındaki durumunu ortaya koyarak, ilerleyen çalışmalar için teorik bir çerçeve oluşturmayı amaçlamaktadır.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Amacı

Şili’de İslâm’ı seçen bireylerin dinî öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları eğitsel engeller nelerdir, bu engelleri aşmada kullanılan pedagojik stratejiler nasıl işlev görür ve İslâm’ın günlük yaşama uyumunda din eğitiminin rolü Latin Amerika’nın yerel bağlamında nasıl şekillenmektedir? Araştırma, katılımcıların İslâm’ı ne zaman, hangi kaynaklarla ve kimlerin rehberliğinde öğrendiklerini analiz ederek öğrenme dinamiklerini keşfetmeyi; dil bariyeri, kültürel çatışmalar gibi zorlukları ve bu zorlukları aşmada kullanılan pedagojik stratejileri belirlemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda, İslâm’ı seçmede etkili olan temel faktörleri din eğitimi bağlamında değerlendirerek, İslâm’ın günlük yaşama entegrasyonunu ve bu süreçteki pedagojik destek mekanizmalarını ortaya çıkarmayı hedeflemektedir. Göçmen ve yerel Müslüman toplulukların dinî öğrenme faaliyetlerini analiz ederek, Latin Amerika’da İslâm’ın yerelleşme sürecinde din eğitiminin rolünü küresel literatüre katkı sağlayacak şekilde yorumlamayı hedeflemektedir.

Bu ana amaç doğrultusunda katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir:

Yaşınız kaç?

Cinsiyetiniz nedir?

Medeni durumunuz nedir?

İslâm'ı ne zaman ve nasıl öğrendiniz?

İslâm'ı seçmenize neden olan en önemli faktörler nelerdi?

İslâm'ı seçmenizdeki en önemli etken neydi?

Aileniz ve çevreniz İslâm'a geçme kararınıza nasıl tepki verdi?

İslâm'ı öğrenirken kimden yardım aldınız? Bu insanlar sizin için ne ifade ediyor?

İslâm'ı kabul ettiğinizde herhangi bir kültürel çatışma yaşadınız mı?

İslâm'ı öğrenmenin en zor yönü neydi?

İslâm'ın hangi yönü sizi en çok etkiledi? Neden?

İslâm hakkında bilgi edinmek için hangi kaynakları kullanıyorsunuz (kitaplar, kurslar, internet, vb.)?

İslâm'ın temellerini öğrenirken en büyük zorluğunuz neydi?

İslâm'ı hayatınıza nasıl entegre ettiniz? İslâm'ın günlük hayatınızdaki etkisi nedir?

İslâm'ı yaşamak için ne tür fiziksel ve sosyal ortamlara ihtiyaç duyuyorsunuz? (cami, kurslar, sosyal faaliyetler, vb.)?

Bir Müslüman olarak toplumda karşılaştığınız en büyük sorunlar nelerdir?

Latin Amerika'da Müslümanların karşılaştığı ortak sorunlar nelerdir?

Ekleme istediğiniz bir şey var mı?

1.2. Araştırmanın Hedefi

Bu çalışmanın temel hedefleri şunlardır:

Latin Amerika'da İslâm'ı kabul eden bireylerin dinî kimlik oluşturma süreçlerini anlamak.

Müslüman olma sürecinde karşılaşılan toplumsal ve kültürel zorlukları ortaya koymak.

İslâm'ı öğrenme ve uygulama süreçlerinde ihtiyaç duyulan dinî rehberlik ve destek mekanizmalarını incelemek.

İbadet ve ritüellerin, bireylerin mânevi güçlenme ve tatmin üzerindeki etkisini analiz etmek.

İslâm'ı kabul eden bireylerin, toplumsal kabul sürecinde yaşadığı deneyimlere ilişkin literatüre katkı sağlamak ve bu alandaki bilgi boşluğunu doldurmak.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi nitel araştırma olup, araştırma deseni olarak durum çalışması benimsenmiştir. Veri toplama aracı olarak mülakat kullanılmış, veri analizi ise betimsel analiz yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve belge analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir.²⁷ Nitel araştırmalarda sayısal verilere ve istatistiksel analizlere daha az yer verilirken, sözlü verilere ve nitel analizlere daha fazla odaklanılır.²⁸

Durum çalışması, bilgi toplama, toplanan bilgileri organize etme, yorumlama ve araştırma bulgularına ulaşma gibi basamakları içeren sistematik bir araştırma desendir.²⁹ Betimsel analizde ise amaç, görüşme ve gözlem sonucu elde edilen verilerin düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunulmasıdır. Veriler, daha önceden belirlenmiş temalara göre sınıflandırılır, özetlenir ve yorumlanır.³⁰ Yapılan mülakatlar, veri toplama sürecinin temelini oluşturmaktadır.

Verilerin toplanmasında yapılandırılmış mülakat soruları kullanılmış, 20 katılımcının görüşleri detaylı bir şekilde kayıt altına alınmıştır. Araştırmada 20

²⁷ Ali Yıldırım - Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008), 39.

²⁸ W. Lawrence Neuman, *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*, çev. Özlem Akkaya (İstanbul: Yayın Odası, 2020), 224.

²⁹ Ruken Vural Akar - Fulya Cenkseven Önder, “Eğitim Araştırmalarında Örnek Olay (Vaka) Çalışmaları: Tanımı, Türleri, Aşamaları ve Raporlaştırılması”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi* 6/10 (2005), 126-139.

³⁰ Yıldırım - Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 224.

kişiyle görüşme yapılmasının nedeni, nitel yöntemin odak noktası olan bağlamsal anlamı keşfetmek ve ‘doğgunluk’ ilkesine ulaşmaktır. Katılımcılar, İslâm dinini seçme sürecinin farklı yönlerini yansıtacak şekilde özellikle seçilmiştir. Örneğin, yaş, cinsiyet ve Şili’nin farklı bölgelerinden insanlara ulaşarak çeşitlilik sağlanmıştır. Görüşmeler sırasında, 15. kişiden sonra artık yeni bir tema çıkmamaya başlamış ‘doğgunluk’ ancak farklı profilleri dâhil etmek için 5 görüşme daha yapılmıştır. 20 kişi hem verilerin derinlemesine analiz edilebilmesi hem de araştırmacının zaman ve kaynak sınırlılıkları düşünüldüğünde makul bir sayı olarak görülmektedir. Araştırma kapsamında sorular hazırlanmış ve İspanyolcaya tercüme edilmiştir. Çalışmanın bilimsel niteliğini artırmak amacıyla biri alan uzmanı, biri psikoloji, diğeri ise sosyoloji alanından olmak üzere üç uzmandan sorularla ilgili görüş alınmıştır. Gelen dönütler sonucunda 20 olan soru sayısı 15’e düşürülmüştür. Ayrıca, araştırmacının etik ilkeler çerçevesinde yürütülmesi için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu’ndan 12.08.2024 tarih E-99711239-050.04-457228 sayılı Etik Kurul onayı alınmıştır. Araştırmacı, saha çalışmasını gerçekleştirmek üzere Latin Amerika’ya gitmiş ve burada çeşitli katılımcılarla tercüman aracılığıyla yüz yüze mülakat yapmıştır. Görüşmelerin bir bölümü, Türkiye’ye dönüş sonrasında dijital platformlar aracılığıyla gerçekleştirilerek veri toplama süreci tamamlanmıştır. Araştırma 12.08.2024-16.10.2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma Elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Bu yöntem, katılımcıların dinî, toplumsal ve kültürel deneyimlerini anlamlandırmak için uygun bir çerçeve sunmuştur. Araştırma sürecinde, katılımcıların görüşleri bağlamsal ve bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmiş, ortaya çıkan bulgular aşağıdaki temalar etrafında sınıflandırılmıştır.

İslâm’ı Tanıma Süreci ve İslâm’ı Seçme Sebepleri

İslâm’ı Seçince Aile ve Sosyal Çevrelerinin Tepkileri

Dinî Öğrenme ve Rehberlik Süreçleri

İslâm’ı Seçince Karşılaştıkları Zorluklar ve Çatışmalar

İslâm’ı Günlük Hayatlarına Entegrasyonu

İslâm’ı Seçme Sürecinde Yaşadıkları Kültürel ve Toplumsal Zorluklar

Hayatlarında Mânevi Gelişim ve İbadetlerin Rolü

1.4. Veri Analizi

Bu araştırma, nitel bir araştırma olarak tasarlanmış ve elde edilen veriler, betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada, katılımcıların görüş ve deneyimleri detaylı bir şekilde analiz edilerek temalar oluşturulmuş ve bu temalar üzerinden sonuçlara ulaşılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmış ve bu görüşme formları katılımcılara uygulanmıştır. Mülakatlardan elde edilen veriler, niteliklerine göre kodlanmış ve anlamlı veri birimleri belirlenmiştir. Bu kodlama, ortak konuların daha iyi anlaşılmasını sağlamıştır. Kodlama sürecinde ortaya çıkan eğilimlere dayanarak yedi ana tema oluşturulmuştur: Temalar arasındaki bağlantılar analiz edilmiş ve bu bağlamda katılımcıların görüşleri bütüncül bir çerçevede değerlendirilmiştir. Tematik analiz sonucunda elde edilen bulgular, araştırmanın amacı ışığında yorumlanmıştır. Araştırma, temaların derinlemesine incelenmesi sayesinde, Latin Amerika'da İslâm'ı kabul eden bireylerin dinî kimliklerini oluşturma, mânevi gelişimlerini destekleme ve toplumsal zorluklarla başa çıkma süreçlerini daha iyi anlamayı mümkün kılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma, yalnızca 20 katılımcıyla sınırlı kalmış ve araştırma Şili'de gerçekleşmiştir. Bu durum, elde edilen bulguların tüm Latin Amerika'daki Müslüman nüfusunu temsil etme gücünü sınırlamaktadır. Katılımcıların tamamı Şili'den olması nedeniyle diğer Latin Amerika ülkelerinin kültürel ve toplumsal bağlamı derinlemesine ele alınmamıştır.

2. Araştırmaya Yönelik Bulgular

Araştırma kapsamında, Şili'de İslâm'ı kabul eden 20 kişiyle gerçekleştirilen yapılandırılmış mülakatlardan elde edilen veriler analiz edilmek üzere temalara ayrılmıştır. Bu temalar, katılımcıların dinî öğrenme süreçlerini, bu süreçte karşılaştıkları eğitsel engelleri ve din eğitimine dair ihtiyaçlarını anlamaya yönelik bir çerçeve sunmaktadır.

2.1. Demografik Özellikler

Tablo 1: Demografik Özellikler

Yaş	Cinsiyet	Medeni Durum	Öğrenim Durumu
22	Kadın	Bekâr	Üniversite
24	Kadın	Bekâr	Lisansüstü
25	Erkek	Bekâr	Üniversite
26	Kadın	Bekâr	Üniversite
27	Erkek	Bekâr	Lise ve Öncesi
28	Kadın	Evli	Üniversite
29	Erkek	Evli	Üniversite
30	Kadın	Evli	Lisansüstü
31	Erkek	Evli	Lise ve Öncesi
32	Kadın	Evli	Üniversite
33	Erkek	Evli	Üniversite
34	Kadın	Evli	Lisansüstü
35	Erkek	Evli	Lise ve Öncesi
38	Kadın	Bekâr	Lise ve Öncesi
40	Erkek	Evli	Üniversite
42	Kadın	Evli	Lisansüstü
45	Erkek	Evli	Lise ve Öncesi
50	Kadın	Evli	Üniversite
55	Erkek	Bekâr	Lise ve Öncesi
60	Kadın	Evli	Lise ve Öncesi

Katılımcıların yaş ortalaması 35,2 olarak hesaplanmıştır. Yaş dağılımı 18-65 aralığında olup, en yüksek frekans 25-35 yaş grubunda görülmüştür. Araştırmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğu genç ve orta yaş grubundadır. Bu durum, çalışmanın hedef kitlesinin genç ve yetişkin bireyler olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %55'i kadın, %45'i erkektir. Cinsiyet dağılımı nispeten dengeli olmakla birlikte, kadın katılımcıların sayısı erkeklere göre biraz daha faz-

ladır. Bu durum, çalışmanın cinsiyet temsiliinde küçük bir eğilim olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların %60'ı evli, %40'i Bekâr (ve boşanmış) olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğu evlidir. Bekâr katılımcıların oranı ise daha düşüktür.

Katılımcıların öğrenim durumu, %50 üniversite, %30 lise ve öncesi, %20 lisansüstü şeklinde dağılmıştır. Bu dağılım, çalışmanın büyük ölçüde yükseköğrenim görmüş bireyleri temsil ettiğini, ancak lise ve öncesi eğitilmiş katılımcıların da anlamlı bir oranda yer aldığını göstermektedir.

2.2. Katılımcıların İslâm'ı Tanıma Süreci ve İslâm'ı Seçme Nedenlerine Dair Bulgular

Tablo 2: İslâm'ı Seçme Nedenleri

Kodlar	Frekans (n=8)	Yüzde (%)
Müslüman Rol Modeller	5	62.5%
Allah ile Doğrudan Bağ	2	25%
Kur'an'ın Korunmuşluğu	1	12.5%
İbadetlerin Sadeliği	1	12.5%
Varoluşsal Cevap ve İç Huzur	1	12.5%
Peygamberlerle Tutarlılık	1	12.5%
Sorulara Cevap Bulma	1	12.5%

Katılımcıların çoğu dinin sunduğu iç huzur ve varoluşsal cevapların önemli bir çekim unsuru olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların büyük bölümü, Müslüman bireylerin rol model davranışları (dürüstlük, samimiyet, dayanışma) ile İslâm'ın teolojik netliği (Kur'an'ın korunmuşluğu, Allah ile doğrudan ilişki, ibadetlerin sadeliği) arasında bir etkileşimden etkilendiklerini belirtmiştir.

K1, İslâm'la çok zor bir dönemde karşılaştığını belirtmektedir. Yaşadığı hayatın anlamını sorgularken, kendisine doğru yolu gösteren bir Müslüman çiftle tanışmış ve bu çiftin yardımıyla İslâm'ı öğrenmeye başlamıştır. İslâm'ı seçmesinin temel nedeni olarak, Allah'a doğrudan bağlılığı ve bu bağın herhangi bir aracı olmadan gerçekleştiğini vurgulamaktadır. "İslâm, Allah'a teslimiyettir ve

hiçbir aracı olmadan onunla iletişimde olabilmek beni etkiledi.” demektedir.

K5, İslâm’la tanışmasını televizyonda Müslümanların namaz kılma biçiminden etkilenecek başladığını ifade etmektedir. Bu ilk merakla bir İslâm merkezine gidip İslâm’ı öğrenmeye başlamıştır. K5, İslâm’ı seçmesinin en önemli nedenlerinden birinin ibadetler ve Allah’a olan bağlılık olduğunu vurgulamaktadır. Özellikle “İbadetlerin Allah’a olan doğrudan bağlılığı ve sadeliği beni çok etkiledi” şeklindeki açıklamaları, ibadetlerin anlamın ve Allah ile olan doğrudan bağlantının, önemli bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır.

K6, İslâm’la bir YouTube videosu aracılığıyla tanıştığını belirtmiştir. İslâm’ın korunmuş yapısı, Kur’an ve sünnetin güvenilirliği ve peygamberlerin ortak mesajlarını taşıması, K6 için çok etkileyici olmuştur. Bu faktörler, İslâm’ı seçmesinin temel nedenlerindendir. K6 şöyle demiştir “Kur’an ve sünnetin doğruluğu ve bu mesajın geçmiş peygamberlerle tutarlılığı beni cezbetti, Kur’an’ın korunmuş olduğunun tespit edilebilmesi çok önemli.”

K9, İslâm’a duyduğu ilginin bir içsel arayıştan doğduğunu ve hayatındaki sorulara cevap ararken bu yola girdiğini ifade etmiştir. Bu süreçte karşılaştığı insanlar ve onların İslâm’ı yaşama biçimi, onu çok etkilemiştir. K9, “İslâm’da aradığım cevapları buldum ve bu bana huzur getirdi. Bunun yanında Müslümanların yaşamı da beni çok etkiledi.” diyerek İslâm’ı bir iç huzur arayışı içinde olduğunu ve bu dini, hayatının anlam arayışında bir cevap olarak gördüğünü yansıtır.

K10, İslâm’la bir arkadaşı vesilesiyle tanıştığını ve süreç boyunca bu kişinin desteğiyle İslâm’ı öğrenmeye devam ettiğini belirtmiştir. İslâm’ın, tüm sorularına cevap veren bir din olması, bu seçimde belirleyici olmuştur. Özellikle, “Bir arkadaşım vesilesiyle İslâm dinini tanıma fırsatım oldu. Kafamda çok ciddi sorular vardı, bir türlü içinden çıkamıyordum, aradığım sorulara cevap bulduğum için İslâm’ı seçtim.” ifadesi, birçok kişinin İslâm’a yönelirken tutarlı bir temel aradığını göstermektedir.

K11, İslâm’la bir hastane ortamında tanışmış, bu süreçte yaşadığı dönüşümü, “Hayatımda karşılaştığım zorluklar beni Allah’a yaklaştırdı. Hastane ortamında insanın aciziyetine şahit oldum. Oradaki bir müslümanın hastalığa karşı tutumu beni etkiledi. Bunun üzerine onunla konuşmaya devam ettim ve böylece Müslüman oldum.” sözleriyle ifade etmiştir.

K15, İslâm'la tanışma sürecinin bir işyerinde karşılaştığı Müslüman bir kadınla hasbihal etmesiyle başladığını belirtmiştir. K15, bu kadının rehberliği ile İslâm'a yönelmiş ve bu süreçte yaşadığı ruhsal boşluğunun dolduğunu belirtmiştir. K15'in ifadesiyle, "Alışveriş yaparken bayan bir arkadaşla karşılaştık ve hasbihal ettik. Konuşunca konu dine geldi ve sorular sormaya başladım, böylece etkilenerek Müslüman oldum. Müslümanların insanî değerleri ve dürüstlükleri bana çok anlamlı geldi. Allah, bana doğru yolu göstermesi için doğru insanları karşıma çıkardı."

K20, İslâm'la bir grup Müslüman aracılığıyla tanışmıştır. Bu durumu şu şekilde dile getirmiştir. "Bu süreçte tanıştığım Müslümanların davranışlarındaki farklılığı görüyor ve bunu anlamaya çalışıyordum. Müslümanlarda fark ettiğim doğruluk ve doğallık beni etkileyen unsurlar oldu."

Tüm bu katılımcıların ortak noktası, İslâm'ı seçme süreçlerinin ya kişisel mânevi arayışlarına bir cevap bulma ihtiyacıyla ya da çevrelerindeki Müslümanların davranışlarından etkilenmeleriyle başlamış olmasıdır. Çoğu katılımcı, Allah ile aracı olmadan doğrudan bir ilişki kurmanın, İslâm'ı cazip kılan önemli bir faktör olduğunu vurgulamıştır. Bunun yanında, İslâm'ın korunmuş yapısı, Kur'an ve sünnetin güvenilirliği gibi unsurlar da bu süreçte belirleyici rol oynamıştır. Katılımcıların çoğu, çevrelerindeki Müslümanların dürüstlüğü, sadeliği ve yaşam tarzlarından etkilenmiş, onların rehberliğinde bu dini benimsemiştir. Bu yorumlar, İslâm'ı seçme sürecinin bireysel ve sosyal etkenlerin bir araya gelmesiyle oluşan bir süreç olduğunu göstermektedir.

Ataman ve Demiryürek'in (2019) Hollanda'da yaptığı araştırma da benzer sonuçları desteklemektedir. Örneğin, bir katılımcı, "Mensubu olduğum kültürel Hristiyanlık, akli ikna eden mantıklı bir çerçeve sunmuyordu. Tam anlamıyla ateisttim... Ancak İslâm'la tanıştığımda, bu önyargımın aksine, derin bir ruhsal ve entelektüel tatmin buldum." ³¹ ifadesiyle, İslâm'ın evrensel tevhid anlayışı ve akli temellerinin din seçiminde rol oynadığını vurgulamıştır.

2.3. Katılımcıların İslâm'ı Seçince Aile ve Sosyal Çevrelerinin Tepkileri

³¹ Murat Ataman - Ahmet Selim Demiryürek, "Mühtedilerin İslâm'ı Seçmesinde Din Dili ve İletişim (Hollanda-Rotterdam Örneği)", I. Uluslararası Din Ve İnsan Sempozyumu "Din, Dil Ve İletişim" (Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları, 2019), 748.

Tablo 3: Aile ve Sosyal Çevre Tepkileri

Kodlar	Frekans (n=8)	Yüzde (%)
Başlangıçta Olumsuz Tepki	6	75%
Zamanla Kabul	4	50%
Kültürel Çatışma	3	37.5%
Medya Kaynaklı Önyargı	2	25%
Farklı Tepkiler	2	25%

Katılımcıların İslâm'ı seçtiklerinde karşılaştıkları en önemli unsurlardan biri, aileleri ve sosyal çevrelerinin bu duruma nasıl tepki verdiğidir. Ailelerin ve yakın çevrenin bu tepkileri, kişinin İslâm'ı benimseme sürecinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler oluşturmıştır.

K1, İslâm'ı seçtiğinde ailesinin ve yakın çevresinin bu duruma başlangıçta sıcak bakmadığını ifade etmektedir. "İslâm'ı seçmem onların gözünde yeniydi ve başlangıçta kabul edemediler. Onlar da kendilerince haklı çünkü hiç bilmedikleri, karşılaşmadıkları bir din ve yaşam tarzı. İlk başta olumsuz yaklaştılar ancak zamanla anladılar ve kabul ettiler."

K3, ailesinin İslâm'ı seçmesine yönelik tepkisinin daha sert olduğunu belirtmiştir. Aile ve arkadaş çevresinde İslâm, batıda sıkça karşılaşılan olumsuz örneklerle ilişkilendirilmiş ve bu durum katılımcının yaşamını zorlaştırmıştır. Özellikle "Yıllardır televizyon kanallarında, film ve dizilerde direkt veya dolaylı olarak Müslümanlar aleyhine propaganda yapılıyor ve onlar terörist olarak lanse ediliyor. Bunun doğal bir sonucu olarak da toplumda birçok insan için İslâm, çoğunlukla terörizm ve baskıcılıkla ilişkilendirildi. Ailem de bu algıdan dolayı Müslüman olmamı kolay hazmedemedi." ifadesi, birçok insanın İslâm'la ilgili önyargılarının toplumda ne kadar yaygın olduğunu göstermektedir.

K4'ün ailesi, İslâm'ı seçmesini olumlu karşılamış ve dininin gereklerini yerine getirmesine engel olmamıştır. "Ailem, İslâm hakkında ilkin herhangi bir şey bilmiyordu bu sebeple herhangi bir tepkileri yoktu ancak İslâm'ın benim hayatımda oluşturduğu olumlu gelişmeleri gördüler ve İslâm'ın getirdiği barışı ve huzuru görerek bunu kabul ettiler." diyerek ailesinin Müslüman olması sürecinde kendisine engel olmadıklarını belirtmiştir.

K8'in ailesi, İslâm'ı seçme kararını saygıyla karşılamış ancak bu süreçte bazı kültürel farklılıklardan dolayı aileyle zaman zaman iletişim zorlukları yaşadığını dile getirmiştir. Bu durumu şöyle ifade etmiştir. "Ailemle ilişkilerimiz demokratik bir zeminedir. Müslüman olmamı ailem kabul etti ancak bazı konularda anlaşmakta zorlandık. Özellikle ibadetler ve sosyal hayatımı bir Müslüman gibi yaşamam onlara doğal olarak çok farklı geldi. Bu sebeple zaman zaman ben de zorlandım onlar da zorlandı."

K10, İslâm'ı seçtiğinde ailesinin tepkisinin karışık olduğunu belirtmiştir. "Toplumun her kesimi, insanların Müslüman olmasına aynı tepkiyi vermiyor. Örneğin bizde bazı aile bireyleri bu durumu memnuniyetle karşılarken, bazıları İslâm'ı tam olarak anlamadığından beni hala anlamakta zorlanıyor."

K13, ailesinin İslâm'ı seçmesine olumsuz tepki verdiğini belirtmiştir. "Ailem bana alaycı bir şekilde 'Taliban' demeye başladı, bazıları 'Osama bin Laden' dedi zaman zaman. Doğrusu insanlar medyada ne görüyorlarsa onu söylüyor, tam olarak ne yaptığınızı bilmeden, İslâm'ın sosyal yönüyle karşılaşmadan sizi anlamıyorlar. Bu süreçler benim için gerçekten çok zordu. Zaman içerisinde ailemden birçok kişinin kanaatleri değişti hatta alay edenlerden bile fikirleri değişenler oldu" diyen K13, toplumdaki genel İslâmofobik algıların aile içinde bile olduğunu belirtmiştir. Bu zorluğa rağmen, zamanla ailesi K13'ün inancını kabul etmeye başlamış, hatta bu süreçte onunla alay eden kişiler bile fikirlerini değiştirmiştir.

K14, ailesinin genel olarak İslâm'a karşı saygılı olduğunu, ancak bazı aile üyelerinin, kendisi Kur'an-ı Kerim dinlerken rahatsızlık duyduğunu dile getirmiştir. "Kur'an'ı Kerim dinlemeyi sevdiğimden evde çoğunlukla dinliyordum. İlk sıralar kızlarımdan birine çok tuhaf geliyordu hatta korkuyordu ama zamanla o da İslâm'a karşı saygı duymaya başladı." K14'ün ailesinin zamanla İslâm'ı kabullenmesi, uzun vadeli bir süreç olarak aile içi dinamiklerin değişebileceğini göstermektedir.

K19, ailesinin İslâm'a karşı tepkisinin büyük ölçüde olumsuz olduğunu belirtir, ancak zamanla aile bireyleri onun inancına saygı göstermeye başlamıştır. "Ben Müslüman olunca ilk tepki hiç beklemediğim bir yerden yani annemden geldi. Annem başta bu duruma çok karşı çıktı, ama zamanla kafalarında

kurguladıkları olumsuzlukların yaşanmadığını üstelik aileme ve sosyal çevreme karşı daha duyarlı birisi olduğumu görünce bu durumu kabullendi.” ifadesi, birçok ailenin başta tepkisel yaklaştığı, ancak zamanla durumu kabullendiklerini göstermektedir.

Aile ve sosyal çevre, İslâm'ı seçenlerin hayatında oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Katılımcıların büyük bir kısmı, başta ailelerinin ya da çevrelerinin İslâm'ı seçme kararlarına olumsuz tepki verdiklerini ifade etmiştir. Bunun temelinde, özellikle Batı toplumlarında İslâm'a karşı oluşturulan önyargılar, medyanın olumsuz etkisi ve yanlış anlaşılmalara yatmaktadır. Ancak dikkat çeken bir diğer unsur, bu süreçte zamanla ailelerin ve çevrenin durumu kabul etmeye başlamasıdır. Birçok katılımcı, başlangıçta yaşadığı zorluklara rağmen, sabır ve anlayış göstererek ailelerinin bu yeni inancı zamanla kabullendiğini belirtmiştir. Ailelerin din değiştirme kararına tepkileri, genellikle toplumsal ve kültürel algılarla şekillense de zamanla bireyin inancına saygı duyulmaya başlandığı görülmektedir. Bu tema, İslâm'ı seçen bireylerin aile ve sosyal çevrelerinden gelen tepkilerle nasıl başa çıktığını, bu sürecin nasıl evrildiğini ve zamanla bu tepkilerin nasıl şekillendiğini anlamak açısından önemlidir. Ailelerin baştaki dirençlerine rağmen, din değiştirme sürecinin bir tür “alışma” ve “kabullenme” sürecine dönüşmesi, inanç değişikliğinin sosyal boyutlarının dikkatlice ele alınmasını gerektiren bir süreç olduğunu göstermektedir.

Yasir Suleiman'ın 2013 yılında İngiltere'de İslâm'ı seçen İngiliz kadınlar üzerine yaptığı araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada, din değiştirme sürecinin ilk evrelerinde bireylerin yoğun bir yalnızlık ve izolasyon yaşadığı vurgulanmıştır. Süleyman'ın çalışmasında bir katılımcının, “My life is so lonely, my question to God is: Why me?” (Hayatım o kadar yalnız ki, Tanrı'ya sorum şu: Neden ben?) şeklindeki ifadesi, bu duygusal yalnızlığın ne denli derin olduğunu ortaya koymaktadır.³² Aile içi ilişkilerde yaşanan gerilimler, arkadaş çevresinden kopmalar ve sosyal bağların zayıflaması, yeni Müslüman olan bireylerin karşılaştığı temel zorluklar arasında yer almaktadır.

2.4. Katılımcıların Dinî Öğrenme ve Rehberlik Süreci

³² Yasir Suleiman, *Narratives of Conversion to İslâm in Britain Female Perspectives* (United Kingdom: University of Cambridge, 2013), 25.

Tablo 4: Dinî Öğrenme ve Rehberlik

Kodlar	Frekans (n=7)	Yüzde (%)
Kişisel Rehberlik	4	57.1%
Topluluk Desteği	3	42.8%
İnternet ve Dijital Kaynaklar	2	28.5%
Cami ve Dinî Önderler	1	14.2%

İslâm'ı seçen bireylerin bu yeni dinî öğrenme süreci, genellikle kişisel çabalar ve çevrelerindeki insanlardan aldıkları rehberlikle şekillenmiştir. Katılımcıların dinî bilgiye ulaşma yolları, bu süreçte karşılaştıkları zorluklar ve aldıkları destekler, dinî öğrenme sürecinin çok boyutlu olduğunu göstermektedir.

K1, İslâm'ı ilk kez tanıtan Müslüman çiftin kendisine büyük bir rehberlik sağladığını belirtmiştir. “Karı koca Müslüman olmuş tanıdığım bir aile vardı. Onlar Müslüman olmadan önce hukukumuz olduğundan hep görüşüyorduk. Onlar Müslüman olunca görüşmeye devam ettim. Onlar da İslâm diniyle ilgili her şeyi bana hem anlattılar hem de pratik olarak gösterdiler. Bana İslâm'ı gösteren o insanlar, bana yalnızca dinimi öğretmekle kalmadılar, aynı zamanda hayatımda bir kardeşlik bağı kurdular.” Bu ifade, K1'in dinî öğrenme sürecinde kişisel rehberliğin ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır.

K8, İslâm'ı öğrenme sürecinde arkadaşları, eşi ve çevresinden önemli destekler aldığını ifade etmiştir. “Benim için en önemli avantaj eşimin Müslüman olması ve Müslüman olan başka arkadaşlarımın varlığıydı. Eşim ve arkadaşlarım bana İslâm'ın her yönünü öğrettiler; onlar olmasaydı bu kadar kolay olmazdı.” ifadesi, sosyal çevrenin dinî öğrenme sürecindeki rolünü göstermektedir. K4'ün tecrübesi, din değiştiren bireylerin çevrelerinde kendilerine rehberlik edecek bir topluluğa sahip olmalarının dinî öğrenme sürecini nasıl kolaylaştırdığını ortaya koymaktadır.

K12, İslâm'ı öğrenme sürecinde bir hastanede başka bir Müslüman hasta ile tanıştığını ve bu kişinin kendisine rehberlik ettiğini belirtir. “Hasta olmuş ve hastanede yatıyordum. Bildiğiniz gibi hastane ortamında sıkılır ve diğer hastalarla konuşmak istersiniz. Benimle hastanede yatan birisi Müslüman olmuştu. O bana sık sık İslâm'dan bahsediyor ve farklı bir insan olduğu her halinden belli oluyordu. Hastanede karşılaştığım o kardeşim, bana İslâm'ı öğretti ve

bana rehberlik etti.” ifadesi, dinî öğrenmenin bazen beklenmedik yerlerde ve şekillerde gerçekleşebileceğini, dinî rehberlik sürecinin bazen kişisel ilişkiler yoluyla, hatta zorlu ortamlarda bile gerçekleşebileceğini göstermektedir.

K19, İslâm’ı öğrenme sürecinde bir Müslüman kadının ona rehberlik ettiğini ve bu kişinin ona sürekli destek sağladığını belirtir. “Bayan bir arkadaşım Müslüman olmuştu. Samimi arkadaşım olduğu için sık sık konuşuyorduk. Ben de her türlü soruyu soruyordum. Katherine bana ilk rehberliği yaptı ve süreç boyunca beni yalnız bırakmadı” diyerek, bireysel rehberliğin önemini vurgulamıştır.

K7, dinî öğrenme sürecinde en büyük desteği bir din adamından aldığını ifade etmiştir. “Santiago’da bir caminin imamı bana İslâm’ı öğreten kişi oldu. Cami yakın olduğu için zaman zaman hocayla karşılaşıyorduk, bana güler yüz gösterip benimle konuşuyordu. Bana sadece dini öğretmekle kalmadı, aynı zamanda manevî olarak da rehberlik etti.”

K10, İslâm’ı kabul ettikten sonra dinî öğrenme sürecinde yaşadığı en büyük zorluğun yalnızlık olduğunu belirtmiştir. “İslâm’ı yeni öğrenmeye başladığımda çevremde bana rehberlik edecek kimse yoktu, kendimi yalnız hissettim. Bu gerçekten çok önemli bir sorundur.” K10’un bu ifadesi, dinî destek sistemlerinin yetersizliğinin, yeni Müslümanların karşılaştığı en büyük sorunlardan biri olduğunu göstermektedir.

K12, İslâm’ı öğrenme sürecinde özellikle dinî kaynaklara ve internet üzerinden ulaştığı bilgilere ihtiyaç duyduğunu ifade etmiştir. “İnternet sayesinde birçok dinî bilgiye eriştim, ama doğru rehberlik olmadan bu bilgileri anlamak zor oldu.” K12’nin tecrübesi, dijital kaynakların dinî öğrenme sürecindeki önemine, ancak bu bilgilerin doğru anlaşılabilmesi için rehberlik ihtiyacına işaret etmektedir.

K14, İslâm’ı kabul ettikten sonra en büyük desteği bir dinî toplulukta bulunduğunu ifade etmiştir. “Müslüman bir topluluğa katılmak bana hem dinî öğrenme sürecinde yardımcı oldu hem de mânevi destek sağladı.” K14’ün bu ifadesi, dinî toplulukların yeni Müslümanlar için sunduğu destek ve rehberliği yansıtmaktadır.

Dinî rehberlik, İslâm’ı kabul eden bireyler için hem bilgiye erişim hem de

mânevi gelişim açısından çok önemlidir. Dinî öğrenme sürecinde bireyler, rehberlik aldıkları kişilerin bilgi birikiminden ve mânevi desteğinden büyük ölçüde yararlanmaktadır. İslâm'ı seçen bireylerin bu süreçte karşılaştıkları dil, kültür ve sosyal bariyerler, topluluk desteği ve rehberlik sayesinde aşılabilmektedir. Araştırmalar, birebir rehberlik ve cemaat desteğinin dinî öğrenme sürecinde önemli rol oynadığını ve bireylerin bu sayede dini daha derinlemesine anlayabildiklerini ortaya koymaktadır.

Retpitasari ve arkadaşlarının 2023 yılında Endonezya'da Müslüman olan Çinlilere yönelik yaptığı araştırma, yeni Müslüman olan bireylerin dinî uyumunda rehberlik ve danışmanlığın önemini vurgulamaktadır. Araştırmaya göre, bu süreçte danışmanların sağladığı sürekli destek, bireylerin İslâmi öğretilere uyum sağlamasını, karşılaştıkları zorluklarla etkili şekilde başa çıkmalarını ve apostazi (dinden dönme) riskinin azaltılmasını kolaylaştırmaktadır.³³

2.5. Katılımcıların İslâm'ı Seçince Karşılaştıkları Zorluklar ve Çatışmalar

Tablo 5: Zorluklar ve Çatışmalar

Kodlar	Frekans (n=7)	Yüzde (%)
Sosyal Dışlanma	3	42.8%
Dinî Ritüelleri Öğrenmede Zorluklar	3	42.8%
Kültürel Çatışmalar	2	28.5%
Dil Bariyeri	1	14.2%

İslâm'ı tercih eden bireyler, bu süreçte çeşitli zorluklar ve kültürel çatışmalarla karşılaşmıştır. Bu zorluklar genellikle dinî ritüellerin uygulanması, dil bariyerleri, sosyal çevreyle ilişkiler ve toplumda İslâm'a karşı var olan önyargılarla ilgilidir. Bu bölümde, katılımcıların Müslüman olma sürecinde karşılaştıkları temel zorluklar ele alınmıştır.

K5, İslâm'ı kabul etmesinin ardından en büyük zorluk olarak farklı bir inançtan gelmesi nedeniyle İslâm'ı tam olarak kabul etmenin zor olduğunu be-

³³ Ellyda Retpitasari vd., "Navigating the Path to İslâm: Evaluating Persuasive Communication in Conversion Guidance Programs at the Indonesian Chinese İslâmic Unity Institute (PITI) in Surabaya", *Tribakti Jurnal Pemikiran Keislâman* 35/1 (2024), 122.

lirtmiştir. “Ben Hristiyan’dım, İslâm’ı araştırdım, Müslüman olanlarla konuştum, Hristiyanlığın çelişkilerini ve İslâm’ın netliğini gördüm ve Müslüman olmaya karar verdim. Ancak Hristiyanlıkla İslâm arasında temel farklılıklar var. Örneğin Hristiyanlık hayatınızda ciddi bir değişiklik oluşturmuyorken İslâm hayatınızın tamamında bir değişiklik istiyor. Bu yüzden İslâm’ı benimsemek benim için çok zor oldu ancak Allah’a tam güvenerek bu zorluğu aştım.” K5’in tecrübesi, İslâm’ı benimseme sürecinde eski inanç sisteminden uzaklaşmanın oluşturduğu duygusal ve psikolojik çatışmayı vurgulamaktadır.

K6, Müslüman olduktan sonra çevresinden aldığı tepkilerden dolayı büyük zorluklar yaşadığını belirtmiştir. “Ben Müslüman olmaya karar verince bunu arkadaşlarımla paylaştım. Arkadaşlarım benimle eskisi kadar görüşmek istemedi, ilişkilerini iyice zayıflattılar hatta yalnız kaldım. Bu durumda zorlandım ama güçlü bir inanç ve azimle bu süreci atlattım.” K6’nın yaşadığı sosyal dışlanma, din değiştiren birçok bireyin yaşadığı ortak bir sorundur.

K10, dinî ritüellerin öğrenilmesi sırasında yaşadığı zorluklara dikkat çekmiştir. Özellikle Arapça öğrenme süreci ve Kur’an’ın doğru bir şekilde okunması onun için en büyük engellerden biri olmuştur. Bu durumu şöyle dile getirmiştir. “Müslüman olduktan sonra namaz kılıyorsunuz. Kıldığınız namazdaki duaların hepsini Arapça okuyorsunuz. Bu benim için farklı bir dil demek. Doğrusu Arapça öğrenmek benim için çok zor oldu, duaları ve Kur’an-ı Kerim’i doğru bir şekilde okumam epey zamanımı aldı.”

K11, İslâm’ı öğrenme ve yaşama sürecinde en büyük zorluğunun yeni bir yaşam biçimine uyum sağlamak olduğunu ifade etmiştir. “Kelime-i şehadet getirince artık Müslüman oluyorsunuz ve birçok ibadet yapmanız gerekiyor üstelik bazı ibadetleri çok sık yapmanız gerekiyor, namaz da bunlardan biridir. Beş vakit namazı düzenli bir şekilde kılma alışkanlığı edinmek benim için çok zordu, ama zamanla bu zorluğu aştım.” K11’in dinî ritüel ve alışkanlıkların edinilmesinin zaman aldığını ve bu süreçte sürekli tekrar ve sabrın önemli olduğunu göstermektedir.

K16, dinî öğrenme sürecinde yaşadığı en büyük zorluğun kaygı ve şüphelerle başa çıkmak olduğunu dile getirmiştir. “Müslüman olduğunuzu söylediğiniz anda hayatınızda her şey değişiyor. Özellikle ilk sıralar aynı anda iç dün-

yam, sosyal çevre, dil, ibadetler gibi birçok zorlukla karşılaştım ve bu beni zorladı. Zihnimde sürekli şüpheler vardı; doğru yolda olup olmadığımı sorguladım. Zamanla oluşan iç huzur tüm sorunları aşmamı sağladı.”

K18, İslâm’ı kabul ettikten sonra çevresindeki Müslüman topluluğun kültürel farklılıkları ile başa çıkmanın zorlayıcı olduğunu belirterek, zamanla dinî unsurlar ile kültürel öğeler arasındaki farkı fark ettiğini ifade etmektedir. “Bizim Müslüman olmamıza vesile olanlar bize direkt söylemiyorlardı ancak Arap kıyafetlerinin dinin bir parçası olduğunu dolaylı olarak bize hissettiriyorlardı. Sonraları aslında bunların dinî değil kültürel olduğunu gördüm ve bizim hidayetimize vesile olan kardeşlerin İslâm’ı ve kendi kültürlerini birlikte din olarak bize sunduklarını fark ettim. Şahsen benim Müslüman olmamı sağlayan kişilerin kültürel yaşam tarzına uyum sağlamak, İslâm’ı kabul etmekten daha zorlayıcıydı.”

K20, daha önce Müslüman olan komşusu evden ayrılıp yerine kendisi aynı evi kiralarak latin bir aileye komşu olmuş, komşusu kendisine bir kitap göstererek aralarında şöyle bir diyalog geçtiğini ifade etmiştir. “Önceki komşularımız da sizin gibi Müslümandı, bizim onlarla iyi ilişkilerimiz vardı, hatta sizin kutsal kitabınızı bile hediye ettiler.” diyerek bana Risale-i Nur isimli İspanyolca yazılmış bir kitap verdiler. ‘Bu sizin kutsal kitabınız değil mi?’ dediler. Ben ise kafam karışık bir şekilde camiye gidip imama bu konuyu sordum, başka tecrübeli Müslümanlara da sordum bana bunun çok yanlış bir tutum olduğunu, bizim kutsal kitabımızın sadece Kur’an-ı Kerim olduğunu, bunun dışındaki kitapların ise kutsal kitap olarak değerlendirilmeyeceğini anlattılar. Ancak bazı Müslümanların kendi kitaplarını dolaylı olarak bile olsa kutsal kitap olarak tanıtmalarına bir anlam veremedim.” Bu olay bazı Müslümanların kendi benimsedikleri eserleri İslâm’ın asli kaynaklarıymış gibi sunmalarının, yeni Müslüman olan bireylerde karmaşaya sebep olabileceğini göstermektedir. İslâm’ı yeni kabul eden bir kişinin, Kur’an ve sünnet gibi temel kaynaklara yönlendirilmesi gerekirken, bireysel yorumlara dayalı kitapların kutsal metinler gibi aktarılması yanlış anlamalara yol açabilir. Bu durum, İslâm’ın öğretilerinin kişisel görüşlerden ayrıştırılarak net bir şekilde sunulmasının önemini ortaya koymaktadır.

Din değiştiren bireylerin karşılaştığı zorluklar, sosyal dışlanma, kültürel

çatışmalar, dil bariyeri ve dinî ritüellerin öğrenilmesi gibi çeşitli konularda yoğunlaşmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelmek, bireylerin güçlü bir mânevi bağ geliştirmelerini ve destekleyici sosyal çevrelere erişmelerini gerektirir. Araştırmalar, din değiştirme sürecinde karşılaşılan bu zorlukların, bireyin inanç yolculuğunu şekillendiren temel dinamikler olduğunu göstermektedir. Özellikle mânevi rehberlik ve topluluk desteği, bu sürecin başarılı bir şekilde aşılmasında büyük rol oynamaktadır. Bunun yanı sıra, İslâm dini insanlara sunulurken, kişisel görüş, kültür ve önyargıların dinin bir parçası gibi aktarılmasından kaçınılması gerekmektedir.

2.6. Katılımcıların İslâm'ı Günlük Hayatlarına Entegrasyonu

Tablo 6: Entegrasyon Süreci

Kodlar	Frekans (n=5)	Yüzde (%)
Mânevi Tatmin ve Huzur	4	80%
Ahlaki Gelişim	3	60%
Zaman Yönetimi ve Disiplin	2	40%

İslâm'ı kabul eden bireyler, bu yeni dini nasıl hayatlarına entegre ettikleriyle ilgili çeşitli tecrübeler yaşamaktadır. İslâm'ın gereklerini yerine getirirken bireyler hem mânevi hem de sosyal anlamda önemli değişimler yaşar. Bu süreç, kişisel gelişim, ahlaki değerlerin güçlenmesi ve toplumsal ilişkilerdeki değişimlerle şekillenir. Aşağıda katılımcıların bu uyum süreciyle ilgili tecrübeleri detaylandırılmıştır.

K1, İslâm'ı yaşamaya başladıktan sonra hayatında büyük değişiklikler yaşadığını ifade etmiştir. "İslâm'ı seçtikten sonra hayatımın her yönü değişti. Allah'a olan bağlılığım beni daha disiplinli ve sorumlu biri yaptı." K1'in bu ifadesi, din değiştiren bireylerin, İslâm'ın gereklerini yerine getirmenin onları daha düzenli ve sorumlu kıldığına dair bir örnek sunmaktadır.

K3, İslâm'ın kendisine mânevi açıdan büyük bir güç kattığını ve hayatına bakış açısını değiştirdiğini belirtmiştir. "Benim hayat felsefem değişti diyebilirim. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) 'Dünyada bir garip veya bir yolcu gibi yaşa' sözü, hayatımda en büyük rehber oldu. Artık dünyaya geçici bir yer olarak bakıyorum." Bu ifade, İslâm'ın bireylerin dünya hayatına yönelik algılarını nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

K9, İslâm'ın ahlaki ilkelerinin hayatına büyük bir etki yaptığını ifade etmektedir. "Daha önce farkında olmadığım birçok konuda daha hassas oldum, yalan söylememek ve başkalarına karşı adil olmak gibi." K9'un bu ifadesi, İslâm'ın ahlaki öğretilerinin, bireylerin günlük hayatlarına nasıl yansıdığına dair bir örnek sunmaktadır.

K10, İslâm'ı kabul ettikten sonra sosyal ilişkilerinde daha sabırlı ve anlayışlı biri haline geldiğini ifade etmiştir. "Sabır ve anlayış, İslâm sayesinde kazandığım en önemli özellikler oldu." K6'nın bu tecrübesi, İslâm'ın, bireylerin sosyal ilişkilerini nasıl dönüştürdüğüne dair bir örnek sunmaktadır.

K12, İslâm'ın hayatına girmesiyle birlikte daha organize bir yaşam tarzı benimsediğini ve zaman yönetimini geliştirdiğini şu şekilde dile getirmektedir. "Namaz çok enteresan bir ibadet bana göre. Örneğin namaz bir gününüzü beşe bölerek günde beş kez Allah'ın huzuruna çıkmanızı sağlıyor. Aynı zamanda insanı disipline eden bir yanı da var. Namaz vakitleri, bana zamanımı daha iyi organize etmeyi öğretti."

İslâm'ı hayatlarına entegre eden bireyler, bu süreçte birçok olumlu değişim yaşamaktadır. Türkiye'de yapılan çalışmalar, İslâm'ın bireylerin hayatlarına disiplin, ahlaki gelişim, aile bağlarında güçlenme ve mânevi tatmin sağladığını ortaya koymaktadır.

2.7. Katılımcıların İslâm'ı Seçme Sürecinde Yaşadıkları Kültürel ve Toplumsal Zorluklar

Tablo 7: İslâm'ı Seçme Sürecinde Yaşanan Zorluklar

Ana Temalar	Frekans (n=4)	Yüzde (%)
Sosyal tepkiler	3	75%
İş hayatında ibadet zorlukları	1	25%
Namaz kılma alanı bulma sorunu	1	25%
İslâmofobi ve önyargı	1	25%

İslâm'ı kabul eden bireyler, yalnızca dini pratiğe geçirme sürecinde değil, aynı zamanda toplumsal ve kültürel normlara uyum sağlama aşamasında da önemli zorluklarla karşılaşabilir. Bu bölümde, katılımcıların İslâm'ı seçtikten sonra karşılaştıkları kültürel ve toplumsal zorluklar ele alınmaktadır.

K1, İslâm’ı kabul ettikten sonra çevresinde özellikle kıyafetleri ve dinî yaşamı nedeniyle farklı gözle görülmeye başladığını belirtmiştir. “Müslüman olunca kadın açısından önemli bir nokta oluyor o da başörtüsü takmak. Başörtüsü takmaya karar verdim ve taktım. Bir anda sosyal çevremde bana karşı inanılmaz bir bakış açısı farklılığı oluştu. Yakın arkadaşlarım, tanıdıklarımın kabullenenler oldu ancak her yerde herkes size farklı bakıyor. Bu ilk etapta zor gibi görünüyor ancak sonrasında ben alıştım açıkçası.” K1’in bu ifadesi, din değiştiren bireylerin özellikle Batı toplumlarında ve daha seküler çevrelerde karşılaştığı görünür dinî simgelerle ilgili zorluklara işaret etmektedir.

K5, İslâm’ı kabul ettikten sonra çevresindeki arkadaşlarının ona karşı daha mesafeli olmaya başladığını ve bunun kendisi için zorlu bir süreç olduğunu şu şekilde belirtmiştir. “İnsanın sosyal ihtiyacının ne kadar önemli olduğunu ben en çok Müslüman olduktan sonra fark ettim. Birçok insan benimle ilişkisini kesti, benden uzaklaştı, hatta yalnız kaldım. Bu çok incitici, çok zor bir şey ancak imtihan dediğimiz şey de tam olarak böyle bir şey. Nitekim İslâm tarihinde bunun örneği çokça yaşanmıştır.” K5’in yaşadığı sosyal izolasyon, din değiştiren bireylerin sık karşılaştığı bir sorundur.

K8, kültürel olarak farklı bir toplulukta İslâm’ı yaşamanın zorluklarına dikkat çekmiştir. “Bir Müslüman olarak yeryüzünün mescid kılınması çok avantajlı bir şey ancak aynı zamanda namaz kılınacak yerin temiz olması ve asgari bazı şartların sağlanması gerekmektedir. Şili’de çok fazla cami bulunmamaktadır. Bir yere gittiğinizde ortam her zaman müsait olmayabiliyor. Dolayısıyla ibadetleri gerektiği gibi yerine getirmekte zorlandım diyebilirim.” K8’in yaşadığı bu durum, özellikle Müslüman olmayan topluluklarda dinî ritüellerin uygulanmasında yaşanan zorlukları yansıtmaktadır.

K5, İslâm’ı kabul ettikten sonra iş hayatında karşılaştığı zorlukları şu şekilde dile getirmiştir. “Hayat devam ediyor. Siz Müslüman olarak bulunduğunuz her yerde ibadetlerinizi zamanı gelince yerine getirmelisiniz. Çalışma ortamımda namaz kılmak için uygun bir ortam bulmak zor oldu ve bazı iş arkadaşlarım bu duruma pek anlayış göstermedi bu da ibadetlerimi yerine getirmemi zorlaştırdı.” K5’in bu ifadesi, ibadetlerin çalışma hayatına entegre edilmesinde yaşanan zorluklara işaret etmektedir.

K17, İslâm’ı kabul ettikten sonra iş arkadaşlarının ve çevresindeki kişilerin

kendisine daha dikkatli ve temkinli yaklaşımaya başladığını belirtmektedir. “Müslüman olduğumu öğrendikten sonra insanlar bana karşı daha temkinli davranmaya başladı, sanki yanlış bir şey yapacaktım gibi.” K17'nin bu ifadesi, İslâmofobi ve toplumsal önyargının bireyler üzerindeki psikolojik etkisini göstermektedir.

İslâm'ı kabul eden bireyler, kültürel ve toplumsal zorluklar karşısında çeşitli mücadeleler vermektedir. Bu zorluklar, dil bariyeri, sosyal çevreden gelen tepkiler, iş hayatında dinî uygulamaların yerine getirilmesi ve dinî sembollerin kabul görmemesi gibi farklı alanlarda yoğunlaşmaktadır.

Zekiye Demir'in 2013 yılında Belçika'da Müslüman olan bireyler üzerine yaptığı araştırma din değiştirenlerin karşılaştığı zorlukları kişisel ve toplumsal boyutlarda incelemektedir. Kişisel zorluklar arasında yeme-içme alışkanlıklarındaki değişim, dinî ritüelleri öğrenme ve psikolojik uyum süreci öne çıkarırken; toplumsal zorluklar daha baskın olarak yeterli dinî eğitim alamama, ibadet alanı bulma sorunu, helal gıda temini, İslâmi giyim standartlarına uyum ve uygun eş bulma gibi çevresel engellerle ilişkilendirilmiştir. Araştırmaya göre, mühtedilerin en çok zorlandığı konuların başında dinî bilgi eksikliği, ibadet için uygun ortam yokluğu ve sosyal entegrasyon gerektiren pratik sorunlar gelmektedir.³⁴

2.8. Katılımcıların Hayatında Mânevi Gelişim ve İbadetlerin Rolü

Tablo 8: Mânevi Gelişim ve İbadetler

Ana Temalar	Frekans (n=7)	Yüzde (%)
Namazın ruhsal denge sağlaması	3	42.8%
Kur'an okumanın huzur vermesi	2	28.5%
Orucun sabır ve dayanıklılık kazandırması	2	28.5%
İbadetlerin hayata anlam katması	2	28.5%
İbadetlerin mânevi gücü	2	28.5%

İslâm'ı kabul eden bireylerin mânevi gelişimi, ibadetlerin düzenli olarak yerine getirilmesi ve bu süreçte yaşanan mânevi dönüşümlerle yakından ilişki-

³⁴ Zekiye Demir, “The Role of Gender in Religious Conversion: The Belgian Case”, Milet ve Nihal inanç, kültür ve mitoloji araştırmaları dergisi 10/1 (2013), 180-181.

lidir. Namaz, oruç, Kur'an okuma gibi ibadetler, mânevi gelişimin temel unsurları arasında yer alır. Bu tema altında katılımcıların ibadet ve dinî ritüellerinin mânevi gelişimleri üzerindeki etkileri ele alınmaktadır.

K1, İslâm'ı kabul ettikten sonra mânevi hayatında büyük bir dönüşüm yaşadığını ifade etmiştir. "Namaz kılmaya başladığımda ruhsal olarak daha dengeli hissetmeye başladım. Namaz, bana huzur ve içsel denge sağladı." K1'in bu ifadesi, namazın mânevi gelişimdeki rolüne işaret etmektedir.

K2, Kur'an okumaya başladıktan sonra mânevi olarak kendini daha güçlü hissettiğini belirtmiştir. "Kur'an okudukça daha derin bir anlam buldum. Her okuduğumda içime bir huzur doluyor."

K3, oruç ibadetinin mânevi gelişiminde büyük bir etkisi olduğunu şu şekilde ifade etmektedir. "Ramazan ayı boyunca oruç tutmak bana sabrı ve dayanıklılığı öğretti. Mânevi olarak güçlendim."

K4, İslâm'ı kabul ettikten sonra ibadetlerin hayatına anlam kattığını şu ifadelerle belirtir. "Her gün namaz kılmak ve dua etmek, hayatıma bir amaç ve anlam kazandırdı. Kendimi daha bağlı ve güçlü hissediyorum."

K10, İslâm'ı kabul ettikten sonra ibadetlerin mânevi gelişim sürecinde sürekli bir destek sağladığını belirtmiştir. "İslâm'ın ritüelleri bana her gün yeni bir güç verdi. Mânevi olarak kendimi daha sağlam hissediyorum."

K14, İslâm'ı kabul ettikten sonra ibadetlerin kendisine derin bir mânevi tatmin sağladığını şu şekilde ifade eder. "Her namaz kıldığımda içsel bir huzur ve tatmin hissediyorum."

K16, İslâm'ı kabul ettikten sonra mânevi gelişim sürecinin ibadetlerle derinleştiğini ifade etmektedir. "Her oruç tuttuğumda, sabrım ve mânevi gücüm daha da arttı."

İslâm'ı kabul eden bireylerin mânevi gelişimi, ibadetlerin düzenli olarak yerine getirilmesiyle yakından ilişkilidir. Katılımcılar, namaz, oruç ve Kur'an okuma gibi ibadetlerin kendilerine huzur ve mânevi güç kazandırdığını ifade etmektedir. Namaz, bireylere ruhsal denge ve bağlılık sağlarken, Kur'an okumak anlam ve huzur sunmaktadır. Oruç ise sabır ve dayanıklılığı geliştirerek

mânevi güçlenmeye katkıda bulunmaktadır. Genel olarak, katılımcılar ibadetlerin, hayatlarına anlam kattığını, içsel tatmin sağladığını ve mânevi gelişimlerini desteklediğini vurgulamaktadır.

Yasir Suleiman'ın 2016 yılında Britanya'da gerçekleştirdiği araştırmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmada İslâm'ı benimseyen bireylerin toplumsal uyumuna dair önemli bulgular sunulmaktadır. Çalışmada, katılımcıların özellikle sabah namazı gibi disiplinli ibadetlerden ve Kur'an'ın musiki yönüyle tilavetinden etkilendikleri görülmekte, bu durum ibadetlerin mânevi ve estetik çekiciliğinin dinî yönelimdeki rolünü ortaya koymaktadır.³⁵

Sonuç

Bu araştırma, Şili örneğinden hareketle Latin Amerika'da İslâm'ı benimseyen bireylerin dinî kimlik inşa süreçlerini incelemektedir. Bu süreçte karşılaşılan toplumsal, kültürel ve bireysel zorluklar ile rehberlik ve dinî öğrenme dinamikleri analiz edilerek literatüre özgün bir katkı sunulması hedeflenmektedir. Nitel desenle yürütülen çalışmada, İslâm'ı benimseyen bireylerin bu süreci nasıl yaşadıkları; anlam arayışı, dinî bilgiye ulaşma biçimleri, ibadetleri yerine getirmeleri, sosyal çevreyle ilişkileri ve aidiyet hissi çerçevesinde bütüncül olarak ele alınmıştır.

Katılımcıların İslâm'ı seçme nedenleri arasında öne çıkan en önemli unsurlar; İslâm'ın teolojik netliği, Allah ile doğrudan ilişki kurma imkânı, Kur'an'ın korunmuşluğu, ibadetlerin sadeliği ve Müslüman bireylerin rol model davranışları olmuştur. Katılımcılar, özellikle İslâm'da herhangi bir ruhban sınıfının bulunmaması ve bireyin Allah ile doğrudan ilişki kurabilmesinin, kendilerini özgürleştiren bir yön olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, Ataman ve Demiryürek'in (2019) Hollanda'da gerçekleştirdiği çalışmayla benzer şekilde, İslâm'ın akli tutarlılığı ve vahiy merkezli yaklaşımının, Batılı bireylerde hem entelektüel hem de ruhsal tatmin sağladığı anlaşılmaktadır.

Araştırmanın bir diğer temel bulgusu, İslâm'ı benimseyen bireylerin büyük bir bölümünün (%75) sosyal damgalama, aile içi çatışma ve izolasyon gibi

³⁵ Yasir Suleiman, *Narratives of Conversion to İslâm in Britain Male Perspectives* (United Kingdom: University of Cambridge, 2016), 23.

zorluklarla karşılaştığıdır. Katılımcılar, başta aileleri olmak üzere, yakın çevrelerinin din değişimine karşı şüpheyle veya olumsuz önyargılarla yaklaştığını belirtmiştir. Yasir Suleiman'ın (2013) İngiltere'de yaptığı çalışmayla örtüşen bu bulgular, medya kaynaklı İslâmofobik algıların yeni Müslümanlar üzerindeki etkisinin Latin Amerika'da da benzer şekilde hissedildiğini göstermektedir. Bununla birlikte, araştırmaya katılanların %50'si, zamanla ailelerinin bu süreçte daha anlayışlı ve kabullenici bir şekilde yaklaştığını ifade etmiştir. Bu durum, din değiştirme sürecinin tek yönlü değil, zaman içerisinde etkileşimsel ve dönüşümsel bir yapıda ilerlediğini göstermektedir.

Katılımcıların dinî öğrenme süreci çoğunlukla kişisel çaba, karşılaştıkları rehber bireyler, dinî topluluklar ve dijital platformlar aracılığıyla şekillenmiştir. Retpitasari ve arkadaşlarının (2023) Endonezya'da yaptığı çalışma ile benzer şekilde, Şili örneğinde de yeni Müslümanların doğru bilgiye ulaşmada zorluk yaşadığı, özellikle kurumsal rehberlik mekanizmalarının eksikliğinin süreçte belirleyici bir engel oluşturduğu görülmüştür.

Katılımcıların %28.5'i, çevrimiçi dinî kaynaklara ulaşmalarına rağmen doğru yönlendirme ve içerik analizi konusunda yetersizlik yaşadıklarını ifade etmiştir. Bu bulgu, Zekiye Demir'in (2013) Belçika'da yaptığı araştırma ile örtüşmektedir.

Çalışmada öne çıkan bir diğer tema, ibadetlerin bireylerin mânevi gelişimi üzerindeki rolüdür. Katılımcıların %42.8'i, namazın ruhsal denge sağladığını, %28.5'i ise oruç ibadetinin sabır, direnç ve huzur sağladığını belirtmiştir. Kur'an tilavetinin estetik ve anlam boyutu, birçok katılımcı tarafından duygusal bağ kurma ve aidiyet hissetme aracı olarak görülmüştür. Bu sonuçlar, Yasir Suleiman'ın (2016) Britanya çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Toplumsal uyum sürecinde karşılaşılan zorluklar da araştırmanın önemli bulgularındandır. Kadın katılımcılar, başörtüsü gibi dinî semboller nedeniyle sosyal dışlanma, iş yaşamında ayrımcılık ve kültürel çatışmalar yaşadıklarını belirtmiştir. Erkek katılımcılar ise dinî kimliklerini açıkça ifade etmekte güçlük yaşadıklarını dile getirmiştir. Ayrıca, bazı Müslüman topluluklarda, bireylerin kendi meşreplerine ait kitapları kutsal metinlerle eşdeğer biçimde sunmaları, yeni Müslümanlar arasında inanç ve uygulama karmaşasına neden olmuştur.

Bu durum, İslâm'ın temel değerlerinin, kültürel unsurlardan arındırılarak ve önyargı oluşturmada aktarılmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

Katılımcılar dil bariyeri gibi teknik zorlukların da dinî öğrenme sürecini zorlaştırdığını ifade etmiş; özellikle Arapça bilmeyen bireyler için ibadetlerin doğru bir şekilde yerine getirilmesinde desteğe ihtiyaç duyduklarını vurgulamıştır. Bu da, Latin Amerika bağlamında yerel dilde hazırlanmış güvenilir kaynakların ve eğitim içeriklerinin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.

Öneriler

İslâm'ın doğru anlatılmasına yönelik tebliğ ve davet çalışmaları güvenilir kanallar tarafından genişletilmelidir.

İslâm'ın doğru anlaşılmasına yönelik İspanyolca, Portekizce ve farklı dillerde kaynaklar artırılmalı, bu kaynaklar hem fiziki hem de dijital ortamlarda erişime sunulmalıdır.

Dijital ve sosyal medya araçları üzerinden tebliğ ve davet çalışmaları, güvenilir kurumlar tarafından gerçekleştirilmelidir.

Farklı meşrep ve oluşumlara mensup bireyler, kendi topluluklarının öncelikli kitapları yerine, genel geçer ve doğruluğu tartışmasız olan kaynakları yeni Müslüman olan kişilere sunmalıdır.

Farklı bölgelerden tebliğ ve davet için gelen Müslümanlar, kendi kültürlerini din olarak dayatmamalıdır. Yerel Müslüman toplulukların kültürel kimliklerine saygı gösterilmeli ve İslâm'ın evrensel mesajı ön plana çıkarılmalıdır.

İslâm dünyasında yaşayan Müslümanlarla Latin Amerika'da yaşayan Müslümanların iletişimini artırmak için yeni kanallar oluşturulmalıdır.

Brezilya, Arjantin, Meksika gibi Latin Amerika'nın farklı ülkelerinde İslâm'ı seçen bireylerle görüşmeler yapılarak kültürel ve sosyolojik farklar analiz edilmelidir.

Yeni Müslümanlar için dil desteği, ibadet mekânlarına erişim, helal gıda olanakları ve psikososyal rehberlik hizmetlerini içeren kapsamlı kurumsal yapıların etkinliği incelenmelidir.

Din değiştirdikten sonra bireylerin 5-10 yıllık süreçlerdeki mânevi bağlılık, dinî bilgi düzeyi ve toplumsal uyum gibi göstergeleri izlenerek dinî dönüşümün sürdürülebilirliği araştırılmalıdır.

Kaynakça

Albayrak, Ayşenur. *Latin Amerika Müslümanları*. İstanbul: İnsamer, 2022.

Asgarova, Nigar. "İslâm in Latin America: The Rise, Challenges and Current Situation". *Bilim ve Teknoloji Tarihi Din ve Mezhepler Tarihi Kültür ve Medeniyetler Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2018.

Ataman, Murat - Demiryürek, Ahmet Selim. "Mühtedilerin İslâm'ı Seçmesinde Din Dili ve İletişim (Hollanda-Rotterdam Örneği)". *I. Uluslararası Din Ve İnsan Sempozyumu "Din, Dil Ve İletişim"*. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları, 2019.

Avcı, Yasin. "Latin Amerika'da Müslüman Varlığı: Tarihsel Süreç ve Mevcut Durum". *Dünya Siyasetinde Latin Amerika*. 407-432. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2017.

Balloffet, Lilly. "Syrian Refugees in Latin America: Diaspora Communities as Interlocutors". *Lasaforum XLVII/I* (2016).

Baycar, Kazım. "Küresel Göç Çağında Osmanlı Transatlantik Göçleri ve Sebepleri (1870-1914)". *Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi* 21/40 (2016).

Bazan, Rafael Guevara. "Muslim Immigration to Spanish America". *The Muslim World* 56/3 (1966).

Bulut, Sefa - Garcia, Daniela Urueña. "İslâm in Latin America: Beginning and Continuation of a Migration". *İbn Haldûn Çalışmaları Dergisi* 6/2 (2021), 121-128.

Cruz, Joel M. *The Histories of the Latin American Church: A Handbook*. Minneapolis: Fortress Press, 2014.

Demir, Zekiye. "The Role of Gender in Religious Conversion: The Belgian Case". *Milel ve Nihal inanç, kültür ve mitoloji araştırmaları dergisi* 10/1 (2013).

- Helps, Arthur. *The Spanish Conquest in America and Its Relations to The History of Slavery and to The Government of Colonies*. New York: Harper&Brothers Publishers, 1856.
- Kettani, Houssain. "Muslim Population in the Americas: 1950 – 2020". *International Journal of Environmental Science and Development* 1/2 (2010).
- Neuman, W. Lawrence. *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar*. çev. Özlem Akkaya. İstanbul: Yayın Odası, 2020.
- Retpitassari, Ellyda vd. "Navigating the Path to Islâm: Evaluating Persuasive Communication in Conversion Guidance Programs at the Indonesian Chinese Islâmîc Unity Institute (PITI) in Surabaya". *Tribakti Jurnal Pemikiran Keislâman* 35/1 (2024).
- Selman, Halid. "Güney Amerika Ülkelerinde İslâm ve Müslümanlar I". *Eskiyeni* 10 (25 Eylül 2008), 92-109.
- Selman, Halid. "Güney Amerika Ülkelerinde İslâm ve Müslümanlar II". *Eskiyeni* 11 (19 Aralık 2008), 87-100.
- Suleiman, Yasir. *Narratives of Conversion to Islâm in Britain Female Perspectives*. United Kingdom: University of Cambridge, 2013.
- Suleiman, Yasir. *Narratives of Conversion to Islâm in Britain Male Perspectives*. United Kingdom: University of Cambridge, 2016.
- Taboada, Hernan. "El İslâm en América Latina: del siglo XX al XXI". *Universidad Nacional Autónoma de México*.
- Tuncer, Fatih Fuat - Zengin, Metin. "Unutulan Göçmenler El Turcular: Osmanlı Dönemi Suriye Bölgesinden Latin Amerika'ya Yapılan Göçler ve Etkileri". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 13/70 (2020).
- Vural Akar, Ruken - Cenkseven Önder, Fulya. "Eğitim Araştırmalarında Örnek Olay (Vaka) Çalışmaları: Tanımı, Türleri, Aşamaları ve Raporlaştırılması". *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi* 6/10 (2005), 126-139.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2008.

Zelan, Murat. *Türkiye'nin Yumuşak Gücünün Tarihsel Bağlamda Değerlendirilmesi: Latin Amerika Örneği*. Ankara, Yüksek Lisans Tezi, 2021.

Zengin, Metin. "Afrikalıların ve Müslümanların, Columbus'tan Önce, Amerika'yı Keşfi". *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi* 7/1 (30 Mart 2020), 574-597.